2) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

	Mertens de Wilmars	Pescatore	O'Keeffe
Everling	Mackenzie Stuart	Bosco	Koopmans
Due	Bahlmann	Galmot	Κακούρης

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 4 Οκτωβρίου 1983.

Κατ' εντολή του γραμματέα

H. A. Rühl

Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIMONE ROZÈS ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 31 ΜΑΪΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Η Fédération de l'industrie de l'huilerie της ΕΟΚ (FEDIOL), εδρεύουσα στις Βρυξέλλες, άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου, δυνάμει του άρθρου 173, εδάφιο 2, της συνθήκης, προσφυγή ακυρώσεως της αποφάσεως που φέρεται ως περιεχόμενη στην από 25 Μαΐου 1982 επιστολή της Επιτροπής, με την οποία η τελευταία αρνήθηκε να κινήσει τη διαδικασία κατά των επιδοτήσεων σχε-

1 — Μετάφραση από τα γαλλικά.

τικά με εισαγωγές πίτας σόγιας, βραζιλιανής προελεύσεως.

I — Τα περιστατικά που έδωσαν αφορμή στη διαφορά είναι τα ακόλουθα:

Από τις αρχές του 1977, η προσφεύγουσα, η οποία είναι μια αντιπροσωπευτική ένωση της βιομηχανίας ελαίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, υπέβαλε στην Επιτροπή, εξ ονόματος όλων των επιχειρήσεων της Κοινότητας που μεταποιούν σπόρους σόγιας, μια πρώτη καταγγελία κατά της Βραζιλίας για τη χορήγηση επιδοτήσεων στην εξαγωγή πίτας σόγιας. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της 14ης Απριλίου 1977 [1], η καταγγελία αυτή έδωσε αφορμή στην κίνηση μιας διαδικασίας αντιντάμπινγκ ή κατά των επιδοτήσεων, που αφορούν τις εισαγωγές πίτας σόγιας από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Βραζιλίας, σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 1968, (αριθ. 459/68), περί άμυνας από τις πρακτικές ντάμπινγκ, πριμοδοτήσεων ή επιδοτήσεων εκ μέρους μη κρατών μελών της ΕΟΚ [2], που ίσχυε την εποχή εκείνη. Με την από 10 Δεκεμβρίου 1977 ανακοίνωση [3], η Επιτροπή υπογράμμισε το πέρας της διαδικασίας αυτής, αφού έλαβε από τη βραζιλιανή κυβέρνηση εγγυήσεις που της επέτρεπαν «να μην προβλέψει, επί του παρόντος, τη θέσπιση μέτρων άμυνας».

Κατά τα μέσα του 1978, επειδή η FEDIOL έκρινε ότι η χορήγηση των επιδοτήσεων δεν είχε σταματήσει, κάλεσε την Επιτροπή να κινήσει εκ νέου την κατά των επιδοτήσεων διαδικασία έναντι εισαγωγών πίτας σόγιας Βραζιλίας, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 459/68.

Επειδή η Επιτροπή δεν αποφάσισε να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία, η προσφεύγουσα δεν προέβη σε νέα διαβήματα, δεδομένου ότι είχε τελειώσει η περίοδος εξαγωγών 1978 για τα εν λόγω προϊόντα.

Λόγω της μεγάλης εσοδείας που προβλεπόταν για το 1980, της μη καταργήσεως των επιδοτήσεων των εξαγωγών και της θεσπίσεως νέων, η FEDIOL υπέβαλε, με επιστολή της 2ας Απριλίου 1980, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1979 (αριθ. 3017/79) [4], νέα αίτηση περί κινήσεως της κατά των επιδοτήσεων διαδικασίας έναντι της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Βραζιλίας. Όπως και η πρώτη, η καταγγελία αυτή στράφηκε κατά της άμεσης ή έμμεσης χορηγήσεως επιδοτήσεων στην παραγωγή και στην εξαγωγή πίτας σόγιας· περιείχε πολυάριθμα στοιχεία προς απόδειξη της υπάρξεως παρόμοιων επιδοτήσεων, καθώς και του ότι επήλθε πραγματική ζημία για την κοινοτική ελαιοβιομηχανία. Ειδικότερα, η FEDIOL ζήτησε, στο πλαίσιο της κατά των επιδοτήσεων διαδικασίας, να κληθεί εγγράφως η Βραζιλία να παράσχει πληροφορίες για τη φύση, την έκταση και το ποσό όλων των άμεσων ή έμμεσων επιδοτήσεων, που χορηγούνταν στη βραζιλιανή ελαιοβιομηχανία.

Μεταξύ της Επιτροπής και της προσφεύγουσας έγινε μεγάλη ανταλλαγή αλληλογραφίας και εγγράφων και προφορικών απόψεων· η προσφεύγουσα συμπλήρωσε ιδίως την έκθεσή της περί των νομικών και πραγματικών περιστατικών, που περιέχονταν στην καταγγελία της, με μια σειρά παρατηρήσεων, που απέβλεπαν στο να αποδειχθεί κάθε φορά η καινούργια πρακτική που ακολουθούσε η Βραζιλία στον τομέα

1 — ΕΕ C 89 της 14. 4. 1977, σ. 7.

2 — ΕΕ L 93 της 17. 4. 1968, σ. 1.

3 — ΕΕ C 298 της 10. 12. 1977, σ. 2.

4 — Περί άμυνας από εισαγωγές που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων εκ μέρους μη κρατών μελών της ΕΟΚ (ΕΕ L 339 της 31. 12. 1979, σ. 1), που ισχύει έκτοτε.

της χορηγήσεως επιδοτήσεων, καθώς και η ύπαρξη της ζημίας. Εξάλλου, μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών και της Βραζιλίας έγιναν διαβουλεύσεις.

Δεδομένου ότι η Επιτροπή βρισκόταν πάντοτε σε αδυναμία να αποφασίσει την κίνηση της κατά των επιδοτήσεων διαδικασίας, η FEDIOL, με επιστολή της 30ής Σεπτεμβρίου 1981, την κάλεσε επίσημα να αποφανθεί χωρίς καθυστέρηση επί της αιτήσεώς της περί κινήσεως της διαδικασίας αυτής, έχοντας υπόψη το άρθρο 173, εδάφιο 2, της συνθήκης.

Με τηλετύπημα της 4ης Δεκεμβρίου 1981, η Επιτροπή της γνωστοποίησε ότι, λόγω της πλήρους ελευθερώσεως των πωλήσεων σπόρων σόγιας για την περίοδο 1982/83, που αναγγέλθηκε από τη Βραζιλία, είχε αποφασίσει να μη δώσει συνέχεια στην αίτηση αυτή επί του παρόντος.

Με την από 5 Φεβρουαρίου 1982 συστημένη επιστολή, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι, κατόπιν ενδελεχούς εξετάσεως της αιτήσεως της προσφεύγουσας και διαβουλεύσεων με τη βραζιλιανή κυβέρνηση, δεν είχε πρόθεση να κινήσει την κατά των επιδοτήσεων αυτών διαδικασία, δεδομένου ότι οι επίδικες επιδοτήσεις είχαν εξαφανιστεί κατ' ουσίαν και ότι η επίπτωσή τους συνολικά ήταν ανεπαρκής για να δικαιολογήσει την εν λόγω κίνηση διαδικασίας. Με την ίδια ευκαιρία, έταξε στην προσφεύγουσα προθεσμία για λήψη αποφάσεως.

Τέλος, με επιστολή της 25ης Μαΐου 1982, η Επιτροπή πληροφόρησε την FEDIOL ότι οι συμπληρωματικές παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν εν τω μεταξύ δεν ήταν δυνατό να μεταβάλουν την άποψη που διατυπώθηκε στην επιστολή της 5ης Φεβρουαρίου 1982. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 3017/79 του Συμβουλίου, η προσφεύγουσα ειδοποιήθηκε ότι δεν έπρεπε να κινηθεί μια διαδικασία κατά των επιδοτήσεων για τις εισαγωγές πίτας Βραζιλίας. Η Επιτροπή πρόσθεσε ότι παρακολούθησε με προσοχή τις μεταγενέστερες εξελίξεις της καταστάσεως στον τομέα αυτό, δεδομένου ότι η εξέλιξη της βραζιλιανής πολιτικής σε θέματα πιστώσεων μπορούσε να οξύνει τις ανησυχίες, τόσον όσον αφορά τις προθεσμίες καταβολής όσον και τα επιτόκια.

Με προσφυγή που καταχωρίστηκε στο πρωτόκολλο του Δικαστηρίου στις 29 Ιουλίου 1982, η FEDIOL ζητεί την ακύρωση της «αποφάσεως» που περιέχεται στην από 25 Μαΐου 1982 επιστολή της Επιτροπής, περί αρνήσεως κινήσεως της κατά των επιδοτήσεων διαδικασίας.

Κατ' εφαρμογή του άρθρου 91, παράγραφος 1, του κανονισμού διαδικασίας, η Επιτροπή σας ζητεί να απορρίψετε την προσφυγή ως απαράδεκτη, χωρίς να εισέλθετε στην εξέταση της ουσίας. Αντίθετα, η προσφεύγουσα ζητεί την απόρριψη της ενστάσεως. Δεδομένου ότι η προφορική διαδικασία έχει ως μοναδικό σκοπό την εξέταση των ζητημάτων παραδεκτού της προσφυγής, οι προτάσεις μου περιορίζονται αποκλειστικά στην εξέταση αυτή.

II — 1. Επί της ενεργητικής νομιμοποιήσεως της προσφεύγουσας

Η προσφυγή που προβλέπεται στο άρθρο 173, εδάφιο 2, της συνθήκης μπορεί να ασκηθεί από «κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο». Κατά το βελγικό δίκαιο, η FEDIOL είναι μια ένωση μη έχουσα νομική προσωπικότητα· τίθεται επομένως ζήτημα ενεργητικής της νομιμοποιήσεως. Καθώς υπογραμμίζουν η προσφεύγουσα και η Επιτροπή, δεν πρέπει εν προκειμένω να γίνει αναφορά, ξεκινώντας από τη θεωρία της πραγματικότητας ή της λειτουργικότητας [1], στην τυπική νομική προσωπικότητα, αλλά

1 — Απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 1974, υπόθεση 18/74, Syndicat général du personnel des organismes européens κατά Επιτροπής, Recueil σ. 933· απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1982, υπόθεση 135/81, Groupement des agences de voyages κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. 3799.

να αναζητηθεί κατά πόσο η εν λόγω ένωση αναγνωρίζεται από το δίκαιο και έχει ορισμένες αρμοδιότητες προς εκπλήρωση του έργου που της έχει ανατεθεί. Ο κανονισμός 3017/79 παρέχει μια σειρά αρμοδιοτήτων δικονομικού χαρακτήρα, όχι μόνο σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, αλλά, ρητώς, και σε ενώσεις οι οποίες, μολονότι δεν έχουν νομική προσωπικότητα, δρουν στο πλαίσιο ενός οικονομικού τομέα της Κοινότητας· επομένως, πρέπει να συναχθεί ότι οι εν λόγω ενώσεις έχουν το δικαίωμα του παρίστασθαι επί δικαστηρίου και μπορούν να προβάλουν τα ειδικά αυτά συμφέροντά τους δικονομικής φύσεως.

2. Επί του ζητήματος κατά πόσο η προσβαλλόμενη επιστολή πρέπει να χαρακτηριστεί ως πράξη της Επιτροπής

Η από 25 Μαΐου 1982 επιστολή, που φέρει την υπογραφή του διευθυντή της γενικής διευθύνσεως εξωτερικών σχέσεων της Επιτροπής, αναφέρει ρητά ότι «η Επιτροπή» δεν πρόκειται να κινήσει διαδικασία για τις εισαγωγές πίτας σόγιας βραζιλιανής προελεύσεως. Κατά συνέπεια, και σύμφωνα με τη σύμφωνη γνώμη των διαδίκων, η ανακοίνωση αυτή, στηριζόμενη ρητά στο άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 3017/79, πρέπει να αποδοθεί στην Επιτροπή υπό την ιδιότητά της ως θεσμικού οργάνου.

3. Επί του ζητήματος κατά πόσο η από 25 Μαΐου 1982 επιστολή της Επιτροπής περιέχει «απόφαση», της οποίας «αποδέκτης» ήταν η προσφεύγουσα κατά την έννοια του άρθρου 173, εδάφιο 2, της συνθήκης

Κατά την Επιτροπή, η προσφυγή είναι πάντως απαράδεκτη, για το λόγο ότι η προσβαλλόμενη ανακοίνωση δεν αποτελεί *απόφαση*, της οποίας αποδέκτης είναι η προσφεύγουσα, κατά την έννοια του άρθρου 173, εδάφιο 2, της συνθήκης. Προς υποστήριξη της θέσεως αυτής, ισχυρίζεται ότι η απευθυνόμενη στη FEDIOL ανακοίνωση αποτελεί απλώς την ενημέρωση που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 3017/79 και δεν περιέχει «άλλη απόφαση» με ευρύτερο περιεχόμενο. Μια τέτοια ενημέρωση περιέχει βεβαίως μια δήλωση βουλήσεως εκ μέρους της Επιτροπής περί μη κινήσεως, κατά το παρόν στάδιο, επίσημης διαδικασίας βάσει του άρθρου 7 του κανονισμού αυτού, αλλά δεν αποτελεί απόφαση δεκτική προσφυγής, κατά την έννοια του άρθρου 173, εδάφιο 2. Ακόμη κι αν δεν αμφισβητείται ότι τα συμφέροντα του παραπονουμένου θίγονται από μια τέτοια ανακοίνωση, παρ' όλ' αυτά, ένα τέτοιο γεγονός δεν μπορεί να θεωρηθεί ως βλαπτικό της νομικής καταστάσεως του παραπονουμένου μέχρι σημείου που θα έπρεπε να του αναγνωριστεί δικαίωμα, δικαστικώς επιδιώξιμο, προς κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας. Ένα τέτοιο δικαίωμα δεν μπορεί να αναγνωριστεί, για τον πρόσθετο λόγο ότι, στην απόφαση περί κινήσεως μιας τέτοιας διαδικασίας, πρέπει να λαμβάνονται επίσης υπόψη τα συμφέροντα της Κοινότητας, αυτή δε διαθέτει έτσι μια ελευθερία εκτιμήσεως μη δυνάμενη να υπαχθεί σε δικαστικό έλεγχο.

α) Πρέπει πρώτον να εξεταστεί αν η προσβαλλόμενη επιστολή πρέπει, όπως τη θεωρεί η προσφεύγουσα, να χαρακτηριστεί ως απόφαση, κατά την έννοια του άρθρου 173, εδάφιο 2, της συνθήκης, ή ως απλή πληροφορία, κατά την έννοια του άρθρου 5 του κανονισμού 3017/79, μη δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής.

Με την απόφασή σας IBM [1], έχετε υπενθυμίσει συνοπτικά τα κριτήρια που είναι απαραίτητα για την ύπαρξη αποφάσεως δεκτικής προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 173, εδάφιο 2, της συνθήκης. Έχετε

1 — Απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1981, υπόθεση 60/81, IBM κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. 2639.

καταρχάς διαπιστώσει ότι σε προσφυγή ακυρώσεως υπόκεινται οι πράξεις του Συμβουλίου και της Επιτροπής πλην των συστάσεων ή γνωμών. Εν συνεχεία, έχετε διευκρινίσει ότι οι δυνάμενες να προσβληθούν πράξεις δεν είναι μόνο εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 189, οπότε μια τέτοια περιοριστική ερμηνεία θα ήταν αντίθετη προς το σκοπό του άρθρου 164, που συνίσταται στην εξασφάλιση της τηρήσεως του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της συνθήκης. Τρίτον, έχετε υπογραμμίσει ότι ο τύπος των εν λόγω πράξεων και αποφάσεων δεν ασκεί καταρχήν επίδραση στη δυνατότητα προσφυγής, αλλά αντίθετα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η *ουσία* τους. Με την ίδια ευκαιρία, υπενθυμίσατε ότι πράξη ή απόφαση δεκτική προσφυγής ακυρώσεως, κατά την έννοια του άρθρου 173, αποτελεί κάθε μέτρο που παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα, τα οποία θίγουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, τροποποιώντας κατά τρόπο χαρακτηριστικό τη νομική του κατάσταση. Όσον αφορά τις πράξεις ή τις αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια μιας διαδικασίας αποτελούμενης από πολλές φάσεις, προς τερματισμό ιδίως μιας εσωτερικής διαδικασίας, διευκρινίσατε εν συνεχεία ότι αποτελούν καταρχήν πράξεις, δυνάμενες να προσβληθούν, μόνο τα μέτρα με τα οποία καθορίζεται *οριστικά* η θέση της Επιτροπής ή του Συμβουλίου κατά το πέρας της διαδικασίας αυτής, εξαιρουμένων των ενδιάμεσων μέτρων, τα οποία αποσκοπούν στην προετοιμασία της τελικής αποφάσεως. Προσθέσατε δε ότι το πράγμα δεν μπορούσε να έχει διαφορετικά, παρά αν τα μέτρα που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια της προπαρασκευαστικής διαδικασίας αποτελούν, αυτά καθεαυτά, το πέρας μιας ειδικής διαδικασίας χωριστής από εκείνη που πρέπει να καθιστά σε θέση την Επιτροπή ή το Συμβούλιο να αποφανθεί επί της ουσίας.

Βάσει των κριτηρίων αυτών, κρίνατε απαράδεκτη την προσφυγή ακυρώσεως που ασκήθηκε από την εταιρία IBM κατά της κινήσεως μιας διαδικασίας βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17/62 σε θέματα συμπράξεων [1] και κατά της κοινοποιήσεως των αιτιάσεων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 του κανονισμού 99/63 [2], που ήταν προσαρτημένη στην προσφυγή. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, υπογραμμίσατε ρητά ότι τα προσβαλλόμενα μέτρα της Επιτροπής δεν ήταν δυνατό να προσβληθούν ως απλές προπαρασκευαστικές πράξεις διαδικασίας, ιδίως διότι τα ενδεχόμενα ελαττώματα που τα πλήττουν μπορούσαν να προβληθούν *αργότερα στο πλαίσιο της προσφυγής που στρέφεται κατά της τελικής αποφάσεως,* στην προετοιμασία της οποίας χρησίμευσαν.

Μεταφέροντας τα κριτήρια αυτά στην παρούσα διαφορά, παρατηρούμε πρώτον ότι δεν έχει σημασία να διαπιστωθεί αν η προσβαλλόμενη επιστολή περιέχει απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 189, παράγραφος 4, της συνθήκης και ότι δεν ενδιαφέρει ο τύπος της. Είναι επίσης άσκοπο να διερευνηθεί αν, όπως φρονεί η προσφεύγουσα, η περιεχόμενη στην επιστολή απόφαση μπορούσε να στηριχτεί στο άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 3017/79 κατά το οποίο, όταν προκύπτει, μετά από διαβούλευση, ότι η καταγγελία δεν περιέχει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για τη δικαιολόγηση διενέργειας έρευνας, ενημερώνεται σχετικά ο παραπονούμενος: σ' αυτήν την περίπτωση πρόκειται περί ζητήματος ουσίας, που δεν μπορεί να έχει επίδραση επί του παραδεκτού της προσφυγής. Απ' αυτήν την άποψη, σημασία έχει μόνο το ζήτημα να διαπιστωθεί κατά πόσο η επιστολή, ως μέτρο της Επιτροπής, παράγει *δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα.*

Η προσφεύγουσα και η Επιτροπή συμφωνούν στο ότι η προσβαλλόμενη επιστολή

1 — ΕΕ αριθ. 58 της 10. 7. 1962, σ. 1655.

2 — ΕΕ αριθ. 127 της 20. 8. 1963, σ. 226.

δεν πρέπει να χαρακτηριστεί ως *βεβαιωτική πράξη*, λόγω του προσωρινού χαρακτήρα των προηγούμενων ανακοινώσεων, και ότι, για το λόγο αυτό, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής κατά του εν λόγω μέτρου. Οι ανακοινώσεις αυτές διαστέλλονται πάντως, ως προς τη νομική τους φύση, από την επιστολή αυτή.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ενημέρωσε απλώς την προσφεύγουσα, αναφερόμενη σχετικά στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού, ότι η αίτησή της περί κινήσεως νέας κατά των επιδοτήσεων διαδικασίας εναντίον της Βραζιλίας δεν περιείχε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία. Είναι της γνώμης ότι οι επίδικες διατάξεις του κανονισμού 3017/79 πρέπει να ερμηνευτούν υπό την έννοια ότι καταγγελία που δεν τηρεί τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού, δηλαδή να περιέχει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ως προς την ύπαρξη ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων και ως προς την πραγματική ζημία που απορρέει εντεύθεν, πρέπει να εξετάζεται μόνο στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων που προβλέπονται στο άρθρο 6 του κανονισμού. Όταν περατωθεί η εξέταση αυτή, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα είτε να κινήσει μια επίσημη έρευνα δάσει του άρθρου 7, είτε να μην κινήσει την απλή προκαταρκτική διαδικασία «λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση» και να ενημερώσει τον παραπονούμενο σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 5. Μια τέτοια ενημέρωση δεν αποκλείει πάντως τη δυνατότητα να κινηθεί αυτεπάγγελτα η διαδικασία αργότερα, αν αποδειχτεί ότι είχαν χορηγηθεί καινούργιες επιδοτήσεις. Το γεγονός ότι οι συντάκτες του κανονισμού εσκεμμένως δεν πρόβλεψαν επίσημο πέρας της προκαταρκτικής διαδικασίας έχει ως συνέπεια ότι ο παραπονούμενος έχει οπωσδήποτε δικαίωμα να ενημερώνεται για το ότι δεν δίνεται συνέχεια, πλην όμως δεν μπορεί να υποχρεώσει την Επιτροπή να κινήσει την επίσημη διαδικασία, ούτε επιπλέον να την υποχρεώσει να λάβει μέτρα προστασίας. Άρνηση στηριζόμενη στο άρθρο 5, παράγραφος 5, δεν μπορεί επομένως να προσβληθεί δάσει του άρθρου 173, εδάφιο δεύτερο, όπως μια αρνητική απόφαση που λαμβάνεται στο πλαίσιο διαδικασίας σχετικής με συμπράξεις, δάσει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63.

Για να εκτιμηθεί η επιχειρηματολογία αυτή, πρέπει να γίνει αναφορά στο χαρακτήρα της δηλώσεως της από 25 Μαΐου 1982 επιστολής και των αιτημάτων της προσφυγής. Η επιστολή αυτή, αναφερόμενη ρητώς στην κατά των επιδοτήσεων καταγγελία της προσφεύγουσας, φανερώνει σαφώς ότι μια κατά των επιδοτήσεων διαδικασία έναντι εισαγωγών πίτας σόγιας από τη Βραζιλία δεν πρέπει να κινηθεί από την Επιτροπή. Με τη δήλωση αυτή, που αποτελεί το μοναδικό γεγονός στο οποίο αναφέρονται τα αιτήματα της προσφυγής και αποτελεί επομένως το μοναδικό στοιχείο που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας διαφοράς, η Επιτροπή, αφού έλαβε προηγουμένως προσωρινή θέση, εξέφρασε απερίφραστα την πρόθεση να μην κινήσει τη διαδικασία επίσημης έρευνας κατά το πέρας της προκαταρκτικής διαδικασίας που προβλέπεται στα άρθρα 5 και 6 του κανονισμού 3017/79 και απέρριψε έτσι οριστικά την αίτηση της προσφεύγουσας. Όσον αφορά τα έννομα αποτελέσματα που απορρέουν από αυτό, είναι επομένως άσκοπο να εξεταστεί κατά πόσο, όπως φρονεί η Επιτροπή, ελλείψει ρητής διατάξεως του κανονισμού, μπορεί να κινηθεί αυτεπάγγελτα από την Επιτροπή μια διαδικασία κατά των επιδοτήσεων, ακόμη και χωρίς αίτημα του οικείου οικονομικού τομέα, εφόσον, εν προκειμένω, εν πάση περιπτώσει, είχε τερματιστεί η προκαταρκτική διαδικασία που είχε κινηθεί με *πρωτοβουλία* της προσφεύγουσας.

Η Επιτροπή, παραπέμπουσα στην απόφασή σας επί της υποθέσεως GEMA [1] και δεδομένου ότι ο κανονισμός 3017/79 δεν προβλέπει ρητώς περί επίσημης αποφάσεως τερματισμού, αλλά μόνο, στο άρθρο του 5, παράγραφος 5, μια απλή ενημέρωση, θέλησε να αντλήσει το συμπέρασμα ότι η πράξη αυτή, ως έχει, δεν είναι επιδεκτική προσφυγής.

Όπως ορθά παρατηρεί η προσφεύγουσα, η άποψη αυτή δεν πρέπει να μη γίνει δεκτή για αρκετούς λόγους. Ακόμα κι αν το γράμμα του κανονισμού 3017/79 δεν επιτάσσει ρητώς ότι η απόρριψη αιτήσεως περί κινήσεως διαδικασίας κατά των επιδοτήσεων πρέπει να λαμβάνει τον τύπο της *αποφάσεως,* η επιτασσόμενη ενημέρωση προϋποθέτει λογικά το πέρας της προκαταρκτικής διαδικασίας. Εάν η απλή εκδήλωση θελήσεως είχε θεωρηθεί ως πράξη χωριστή από την εσωτερική διαδικασία που κατέληξε στη θέληση αυτή, απ' αυτό απορρέει ότι, από πλευράς διαδικασίας, ουδέποτε θα μπορούσε να προσβληθεί παρόμοια απόφαση.

Σχετικά, η απόφασή σας στην υπόθεση GEMA δεν παρέχει αρκετή ασφάλεια για το χαρακτηρισμό της ενημερώσεως που παρέχεται βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 5 του κανονισμού 3017/79. Στην ίδια αυτή υπόθεση, η προσφεύγουσα είχε υποβάλει αίτηση βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο 6, του κανονισμού 17/62· είχε ασκήσει προσφυγή βάσει του άρθρου 175 της συνθήκης, ζητώντας να αναγνωριστεί η επίψογη αδράνεια της Επιτροπής και να υποχρεωθεί η τελευταία να λάβει μια επίσημη απόφαση κατά τη διαδικασία που κίνησε με την αίτησή της ή να την ενημερώσει ότι η υπόθεση θα τεθεί στο αρχείο σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού 99/63. Κατά την τελευταία αυτή διάταξη, όταν η Επιτροπή κρίνει ότι τα στοιχεία που έχει συλλέξει δεν δικαιολογούν τη δυνατότητα να δοθεί ευνοϊκή συνέχεια στην αίτηση, ανακοινώνει τους σχετικούς λόγους στον αιτούντα και του τάσσει προθεσμία για να υποβάλει εγγράφως τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις του. Έχετε κρίνει ότι μια τέτοια ανακοίνωση είχε ως μοναδικό σκοπό να εξασφαλιστεί η ενημέρωση του αιτούντος για τους λόγους που οδήγησαν την Επιτροπή να μη κάνει δεκτή την αίτησή του. Η ανακοίνωση αυτή θίγει βεβαίως την απόφαση της διαδικασίας, αλλά δεν εμποδίζει την Επιτροπή να ανοίξει το φάκελο αν το κρίνει σκόπιμο, ιδίως στην περίπτωση που ο αιτών παρέχει νέα στοιχεία εντός της προθεσμίας που του έχει ταχθεί. Δεδομένου ότι η υποβολή αιτήσεως δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17/62 *δεν παρέχει το δικαίωμα* να ζητηθεί από την Επιτροπή η έκδοση αποφάσεως ως προς την ύπαρξη παραβάσεως των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης, έχετε αποφανθεί οριστικά ότι είναι απαράδεκτη η προσφυγή του παραλήπτη.

Από πλευράς διαδικασίας, η παρούσα προσφυγή διαστέλλεται πάντως από την υπόθεση αυτή από το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ότι πιέζει την Επιτροπή να ενεργήσει με προσφυγή επί *παραλείψει,* αλλά προσβάλλει, δυνάμει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, ένα μέτρο με το οποίο η Επιτροπή απέρριψε την αίτηση περί κινήσεως διαδικασίας έρευνας κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, του κανονισμού 3017/79. Αντίθετα, στην υπόθεση GEMA δεν τέθηκε το θέμα αν μια ανακοίνωση, στηριζόμενη στο άρθρο 6 του κανονισμού 99/63, αποτελούσε μέτρο δυνάμενο να προσβληθεί δυνάμει του άρθρου 173 της συνθήκης. Το γεγονός ότι αφήσατε

1 — Απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 1979, GEMA (Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υπόθεση 125/78, Recueil 1979, σ. 3173.

αυτό το θέμα ανοιχτό προκύπτει με πάρα πολύ σαφήνεια ιδίως από τη σκέψη 18 της αποφάσεως αυτής, όπου δεν προβλέψατε τη δυνατότητα προσφυγής κατά μιας τέτοιας ανανκοινώσεως, παρά μόνο καθ' υπόθεση.

Επιπλέον, οι διατάξεις του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 διαστέλλονται σαφώς από τις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 3017/79, που τίθενται υπό αμφισβήτηση εν προκειμένω. Ενώ ο πρώτος ξεκινά από τη σκέψη ότι η Επιτροπή καταλήγει, βάσει των «στοιχείων που συλλέγει», στο συμπέρασμα ότι δεν πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση με την οποία ζητούνται ορισμένες κυρώσεις, ο δεύτερος προβλέπει ακριβώς την περίπτωση κατά την οποία απορρίπτεται αίτηση περί κινήσεως διαδικασίας επίσημης έρευνας για το λόγο ότι, κατά τη γνώμη της Επιτροπής, δεν υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία που να δικαιολογούν μια τέτοια έρευνα.

Τέλος, όπως αποδεικνύεται από τον καθορισμό της προθεσμίας, η ανακοίνωση, που στηριζόταν στο άρθρο 6 του κανονισμού 99/63, είχε μόνο *προσωρινό χαρακτήρα,* με τη συνέπεια, όπως έχετε κρίνει, ότι ο φάκελος μπορεί να επανανοιγεί όταν προσκομιστούν νέα στοιχεία. Στην παρούσα υπόθεση, η προσβαλλόμενη επιστολή περιέχει τη σαφή και οριστική έκφραση της θελήσεως της Επιτροπής να μην κινήσει, μετά την αίτηση της προσφεύγουσας, διαδικασία επίσημης έρευνας, βάσει του άρθρου 7, του κανονισμού 3017/79.

Κατά τα λοιπά, το σκεπτικό της αποφάσεως GEMA που προαναφέρθηκε δεν μπορεί να μεταφερθεί, ως έχει, στην παρούσα περίπτωση: η κίνηση της προβλεπόμενης από τους κανονισμούς διαδικασίας στον τομέα των συμπράξεων διαφέρει αισθητά από τη γενική οικονομία των κανονισμών περί ντάμπινγκ και επιδοτήσεων. Οι τελευταίοι διακρίνουν σαφώς δυό φάσεις κατά τη διαδικασία:

— την προκαταρκτική διαδικασία των άρθρων 5 και 6 του κανονισμού που επιβάλλει την υποβολή αιτήσεως περί κινήσεως της κατά των επιδοτήσεων διαδικασίας,

— τη διαδικασία των άρθρων 7 μέχρι 9 του κανονισμού, που σημειώνει την έναρξη της καλώς εννοούμενης έρευνας.

Οι δύο αυτές φάσεις της διαδικασίας υπαγορεύονταν από πολύ ειδικές προϋποθέσεις. Πολλοί ειδικοί κανόνες διέπουν τον παραπονούμενο, το περιεχόμενο της καταγγελίας, καθώς και τις συνέπειές της. Η κατά των επιδοτήσεων καταγγελία πρέπει να αποτελεί το αντικείμενο (άρθρο 6 του κανονισμού) ειδικών διαβουλεύσεων μεταξύ Επιτροπής και κρατών μελών. Κατά το πέρας των διαβουλεύσεων αυτών, η Επιτροπή πρέπει να εκτιμά και να αποφασίζει, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού, κατά πόσο τα αποδεικτικά στοιχεία αρκούν για να δικαιολογήσουν την κίνηση διαδικασίας έρευνας. Αν το γεγονός της κινήσεως της επόμενης φάσεως της διαδικασίας πρέπει να χαρακτηριστεί ως απόφαση, λογικό είναι να ισχύει το ίδιο για ένα ειδικό μέτρο, έστω κι αν η λέξη «απόφαση» δεν χρησιμοποιείται ρητώς. Το γεγονός ότι οι συντάκτες του κανονισμού θεώρησαν την προκαταρκτική διαδικασία ως χωριστή διαδικασία που πρέπει να τερματιστεί ακόμα και στην περίπτωση της μη διενέργειας επίσημης έρευνας, βεβαιώνεται από το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού, κατά το οποίο, αν η καταγγελία ανακληθεί: «... η διαδικασία μπορεί να *τερματιστεί* ».

Η διαδικασία που αφορά συμπράξεις δεν προβλέπει ρητά διαχωριζόμενες φάσεις, αλλά πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η νομική θέση του αιτούντος είναι διαφορετική σύμφωνα με τον κανονισμό περί αντιντάμπινγκ ή κατά των επιδοτήσεων ή τους σχετικούς με τις συμπράξεις κανονισμούς. Τόσο οι διατάξεις της συνθήκης,

όσο και το άρθρο 3 του κανονισμού 17/62, εμφαίνουν σαφώς ότι η Επιτροπή, επιφορτισμένη με τη μέριμνα της τηρήσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, έχει ως αποστολή να διερευνά και να πατάσσει κάθε παράβαση των άρθρων 85 ή 86 της συνθήκης και να υποχρεώνει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να θέτουν τέρμα στις διαπιστούμενες παραβάσεις. Στον κανονισμό 3017/79 δεν γίνεται μνεία της αρχής περί αναλήψεως πρωτοβουλίας από τις κοινοτικές ή εθνικές αρχές τουλάχιστον κατά κύριο λόγο, ενώ η αρχή της επεμβάσεώς τους *κατόπιν* καταγγελίας υπογραμμίζεται περισσότερο από ό,τι στους κανονισμούς περί συμπράξεων. Επομένως, τα άρθρα 4, 5 και 7 του κανονισμού 3017/79 καθορίζουν λεπτομερώς υπό ποιες προϋποθέσεις μια καταγγελία συνεπάγεται την κίνηση ή όχι μιας διαδικασίας. Ο ενδιαφερόμενος παραγωγός πρέπει ιδίως να αποδεικνύει, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, την ύπαρξη επιδοτήσεως και ζημίας. Η τελευταία αυτή προϋπόθεση, αναγόμενη σε ουσιαστική προϋπόθεση από το άρθρο 4, φαίνεται να φανερώνει ειδικότερα ότι μια προέχουσα έκφανση της κατά των επιδοτήσεων διαδικασίας είναι η ανάγκη προστασίας της οικείας παραγωγής της Κοινότητας.

Όπως σωστά διαπιστώνει η FEDIOL, τέτοιες διαδικαστικές προϋποθέσεις δεν επιβάλλονται με τους κανονισμούς περί συμπράξεων, οι οποίοι απλώς εξαρτούν την υποβολή αιτήσεως από την ύπαρξη «εννόμου συμφέροντος». Σχετικά, οι επεξηγήσεις της Επιτροπής που αφορούν τη διαφορά οργανώσεως των διαδικασιών αιτήσεως δεν μου φαίνονται πειστικές. Αν οι λεπτομερείς επιταγές που έχουν εφαρμογή στις διαδικασίες κατά του ντάμπινγκ ή κατά των επιδοτήσεων χρησιμεύουν απλώς στο να αποφεύγεται να επιλαμβάνονται οι αρχές, ευθύς εξ αρχής, ανεπαρκώς αιτιολογημένων καταγγελιών, το ίδιο θα έπρεπε να ισχύει και για τις διαδικασίες περί συμπράξεων.

Στον τομέα αυτόν, μολονότι η διαδικασία που κινείται κατόπιν αιτήσεως και οι υποχρεώσεις του αιτούντος δεν πρέπει να διέπονται με τόση λεπτομέρεια όπως σε θέματα ντάμπινγκ, με την απόφασή σας Metro [1], αναγνωρίσατε, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως το δικαίωμα υποβολής αιτήσεως βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο 6, του κανονισμού 17/62, ότι ο αιτών έχει δικαίωμα προσφυγής κατά αποφάσεως απευθυνόμενης σε άλλο πρόσωπο, με την οποία η Επιτροπή έχει εκδώσει συγχρόνως αρνητική πιστοποίηση βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 1, και χορηγήσει εξαίρεση βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της συνθήκης. Δεχτήκατε ότι είναι συγχρόνως προς το συμφέρον της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και της ορθής εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 να μπορούν τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα — τα οποία μπορούν να υποβάλουν αίτηση δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο 6, του κανονισμού 17/62 — αν δεν δικαιωθούν εν όλω ή εν μέρει, να διαθέτουν ένδικο μέσο για την προστασία των εννόμων συμφερόντων τους. Κατά συνέπεια, έχετε κρίνει ότι η επίδικη απόφαση, η οποία δεν είχε εντούτοις απευθυνθεί στην προσφεύγουσα, έπρεπε να θεωρηθεί ότι την αφορά άμεσα και ατομικά κατά την έννοια του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της συνθήκης. Για ένα λόγο παραπάνω, ένα παρόμοιο δικαίωμα προσφυγής πρέπει να αναγνωρίζεται στην κατά των επιδοτήσεων

1 — Απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 1977, Metro SB-Großmarkte GmbH & Co KG κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υπόθεση 26/76, Recueil 1977, σ. 1875.

διαδικασία υπέρ του αιτούντος, ο οποίος θέλει να βάλει κατά αποφάσεως της οποίας είναι *αποδέκτης* και με την οποία απορρίπτεται η αίτησή του.

Βάσει της αποφάσεως IBM [1], υφίστανται επίσης ικανοί λόγοι για να χαρακτηριστεί πράξη δεκτική προσφυγής, κατά την έννοια του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της συνθήκης, η επίδικη επιστολή που αποβλέπει στην περαίωση μιας χωριστής φάσεως μιας σύνθετης διαδικασίας. Αντίθετα προς την ανακοίνωση των αιτιάσεων περί των οποίων επρόκειτο στην υπόθεση αυτή, η από 25 Μαΐου 1982 επιστολή δεν αποτελεί προκαταρκτικό μέτρο που αποβλέπει απλώς στην προετοιμασία της τελικής αποφάσεως, που είναι αυτή καθεαυτή δεκτική προσφυγής. Ελλείψει ένδικου μέσου κατά του εν λόγω μέτρου και διαφορετικά από τη διαδικασία που εφαρμόζεται στις συμπράξεις, η προσφεύγουσα δεν είχε πλέον τη δυνατότητα να το θέσει υπό αμφισβήτηση σε μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας.

Εξάλλου, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η παρασχεθείσα στη FEDIOL ενημέρωση κλείνει οριστικά την προκαταρκτική διαδικασία, διαστελλόμενη από την καλώς ενοούμενη διαδικασία έρευνας, που πρέπει να επιτρέπει στην Επιτροπή, στα κράτη μέλη και στο Συμβούλιο να καταλήγουν σε απόφαση επί της ουσίας. Όπως το έχετε υπογραμμίσει με τη σκέψη 11 της αποφάσεώς σας IBM, ένα τέτοιο παρεμπίπτον μέτρο πρέπει να θεωρείται ως απόφαση δεκτική προσφυγής.

Τέλος, η ίδια η Επιτροπή δέχεται ότι ο αιτών δικαιούται μια τέτοια ενημέρωση, διαφορετικά, θα μπορούσε, ανάλογα με την περίπτωση, να ασκήσει προσφυγή επί παραλείψει, βάσει του άρθρου 175, εδάφιο 3. Αν μια τέτοια ενημέρωση είναι συστατική της πράξεως που αναφέρεται στη διάταξη αυτή, λογικό είναι η πράξη αυτή, άπαξ και εκδόθηκε, να μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή ακυρώσεως. Όπως έχει παρατηρήσει ο γενικός εισαγγελέας Capotorti με τις προτάσεις του στην υπόθεση GEMA [2], μια τέτοια προσφυγή πρέπει να γίνεται παραδεκτή, πολύ περισσότερο δε διότι οι πράξεις που υπόκεινται στον έλεγχο της νομιμότητας του Δικαστηρίου προσδιορίζονται με τον ίδιο τύπο τόσο στο άρθρο 173, εδάφιο 1, της συνθήκης, όσο και στο άρθρο 175, εδάφιο 3.

Βάσει των σκέψεων αυτών και λαμβανομένης υπόψη της αρχής, που υπογραμμίστηκε αρκετές φορές με τη νομολογία σας, κατά την οποία το άρθρο 173 δεν μπορεί να ερμηνεύεται στενά, η επίδικη επιστολή πρέπει κατά συνέπεια να θεωρηθεί ως μέτρο που πρόκειται να παραγάγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα.

6) Επί του παρόντος πρέπει να εξεταστεί αν η επίδικη επιστολή έχει παραγάγει έννομα αποτελέσματα, δυνάμενα να επηρεάσουν τα *συμφέροντα της προσφεύγουσας* και να τροποποιήσουν τη νομική της κατάσταση.

1. Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι η μη κίνηση της κατά των επιδοτήσεων διαδικασίας μπορεί να θίξει τα συμφέροντα του καταγγέλοντος. Αλλά, κατά τη γνώμη της, πρέπει να πρόκειται περί σημαντικών συμφερόντων: η νομική κατάσταση του καταγγέλοντος πρέπει να μεταβάλλεται «κατά τρόπο χαρακτηριστικό», σύμφωνα με τις ιδιαζόντως σαφείς σκέψεις του πρωτοτύπου της αποφάσεως IBM [1]. Επομένως, δεν μπορεί να υπάρξει θέμα τέτοιας προσβολής στην προκειμένη περίπτωση: δεδομένου ότι

1 — Απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM (International Business Machines Corporation) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υπόθεση 60/81, Recueil 1981, σ. 2639.

2 — Απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 1979, GEMA (Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υπόθεση 125/78, Recueil 1979, σ. 3173.

η κατά των επιδοτήσεων διαδικασία αποβλέπει κυρίως στην προστασία των γενικών οικονομικών συμφερόντων και όχι στην εξασφάλιση της προστασίας των ιδιωτών, η FEDIOL δεν μπορεί να προβάλει δικαίωμα θεσπίσεως μέτρων προστασίας. Εξάλλου, λόγω της διακριτικής ευχέρειας εκτιμήσεως που έχει η Επιτροπή, δεν συντρέχει λόγος να αναγνωριστεί στην προσφεύγουσα το δικαίωμα κινήσεως διαδικασίας έρευνας.

2. Ενόψει των επιχειρημάτων αυτών, υπενθυμίζεται ότι η προσφυγή δεν στρέφεται κατά της αρνήσεως λήψεως μέτρων προστασίας, αλλά κατά της αποφάσεως με την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να κάνει δεκτή την αίτηση της προσφεύγουσας, με την οποία ζητούσε να επιτύχει την κίνηση διαδικασίας έρευνας βάσει του άρθρου 7 του εν λόγω κανονισμού. Συνεπώς, αντίθετα προς εκείνα που υποστηρίζει η Επιτροπή, δεν χρειάζεται να διερευνηθεί αν η προσφεύγουσα είχε δικαίωμα προς θέσπιση μέτρων ασφαλείας· πρέπει επιπλέον να εξεταστεί αν, κατά το μέτρο που υπάρχουν κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού, οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί έχουν δικαίωμα προς κίνηση διαδικασίας έρευνας. Κατά την Επιτροπή, ένα τέτοιο δικαίωμα δεν υφίσταται, διότι αυτή κατά το παρόν στάδιο διαθέτει ένα περιθώριο εκτιμήσεως μη επιδεκτικό δικαστικού ελέγχου, λόγω της ανάγκης να λαμβάνει υπόψη τα κοινοτικά συμφέροντα.

Κατά τη γνώμη μου, δεν υπάρχει ανάγκη να εμβαθύνουμε σ' αυτό το σημείο, καθόσον ο αιτών δικαιούται ορθής εκτιμήσεως, δηλαδή απηλλαγμένης από κατάχρηση εξουσίας ή πρόδηλης παραβάσεως του κοινοτικού δικαίου, τουλάχιστον όταν ο κανόνας που απονέμει την εξουσία εκτιμήσεως έχει επιπλέον υπαγορευτεί για το ατομικό του συμφέρον. Όταν το πράγμα έχει έτσι και με την υπόθεση ότι τα συμφέροντα της Κοινότητας πρέπει να έχουν ήδη ληφθεί υπόψη στο στάδιο αυτό, τα εν λόγω συμφέροντα δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να αποτελέσουν παρά *ένα* από τα στοιχεία εκτιμήσεως για τη λήψη αποφάσεως κινήσεως διαδικασίας επίσημης έρευνας, χωρίς να συνεπάγονται μια καθολική διακριτική ευχέρεια.

Παρατηρώ ότι ο κανονισμός περί προστασίας από πρακτικές ντάμπινγκ και τη χορήγηση επιδοτήσεων εκδόθηκε όχι μόνο προς το συμφέρον της εμπορικής πολιτικής ή με την προοπτική γενικών οικονομικών συμφερόντων, αλλά επίσης, εν μέρει τουλάχιστον, προς το συμφέρον των πληττόμενων παραγωγών. Σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 του κανονισμού, μέτρα προστασίας μπορούν να ληφθούν μόνον αν πρακτικές ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων έχουν προκαλέσει *ζημία* μέσα στην Κοινότητα, στο άρθρο όμως 4 υπογραμμίζονται οι συνέπειες που υφίσταται ένας τομέας που αφορά όλους τους παραγωγούς παρόμοιων προϊόντων της Κοινότητας.

Το γεγονός ότι ο επίδικος κανονισμός αποβλέπει στην προστασία των συμφερόντων αυτής της κατηγορίας προσώπων, προκύπτει, εξάλλου, από τη λεπτομερή κανονιστική ρύθμιση της από πλευράς διαδικασίας θέσεως του τομέα της οικείας παραγωγής· η Επιτροπή, άπαξ και κίνησε την κατά των επιδοτήσεων διαδικασία και προκύπτει, κατόπιν διαβουλεύσεως, ότι τα μέτρα προστασίας δεν είναι αναγκαία, μπορεί — εφόσον δεν έχει εκφραστεί καμιά σχετική αντίρρηση στους κόλπους της συμβουλευτικής επιτροπής — να τερματίσει τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού. Προτού την τερματίσει, οφείλει πάντως να παράσχει στους παραπονουμένους τις *διαδικαστικές εγγυήσεις*, που προβλέπονται στο άρθρο 7 του κανονισμού, να τους επιτρέψει ιδίως να

λάβουν γνώση του φακέλου [1], να παράσχει στα αμέσως ενδιαφερόμενα μέρη τη δυνατότητα να ακουστούν από την Επιτροπή [2] και να συναντηθούν [3]. Οι εγγυήσεις αυτές έχουν προδήλως σκοπό να παρέχουν τη δυνατότητα στην Επιτροπή να αποφασίζει για τη συνέχεια της διαδικασίας, έχοντας όσο το δυνατό πιο ακριβή γνώση των δεδομένων που αφορούν την επιδότηση ή τη ζημία. Αν μια κατά των επιδοτήσεων διαδικασία δεν κινήθηκε, καίτοι ο παραπονούμενος απέδειξε με λεπτομέρεια και πειστικότητα την ύπαρξη επιδοτήσεως, ζημίας και αιτιώδους συνδέσμου, θα επρόκειτο περί πλημμέλειας δυνάμενης να θέσει σε κίνδυνο τα δικαιώματα του καταγγέλοντος, εφόσον θα είχε ληφθεί η απόφαση χωρίς επίσημη λεπτομερή έρευνα που επιτάσσεται προς το ατομικό τους συμφέρον.

Το να επιτραπεί στην Επιτροπή να αποφασίζει τη μη κίνηση της κατά των επιδοτήσεων διαδικασίας, στο πλαίσιο μιας συνοπτικής προκαταρκτικής διαδικασίας, χωρίς να είναι δυνατό η απόφαση αυτή να υπαχθεί σε δικαστικό έλεγχο, θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο κάθε διαδικασία λήψεως αποφάσεως που προβλέπεται στον κανονισμό 3017/79 ή να εξουδετερώσει τις αρμοδιότητες οι οποίες, μετά την κίνηση της διαδικασίας, ανήκουν στα κράτη μέλη και στο Συμβούλιο για τη θέσπιση μέτρων προστασίας.

Ακόμη κι αν δεχτούμε ότι η Επιτροπή, προκειμένου να αποφασίσει την κίνηση διαδικασίας έρευνας, διαθέτει μια εξουσία εκτιμήσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι αυτή δεν είναι δυνατό να διαφεύγει από κάθε έλεγχο. Οι παραπονούμενοι έχουν επομένως το δικαίωμα να μη γίνεται εις βάρος τους κατάχρηση εξουσίας και να μην αγνοούνται πρόδηλα οι κοινοτικές διατάξεις· τα συμφέροντά τους, απ' αυτήν την άποψη, ήδη θίγονται.

γ) Υποθέτοντας ως ανεπαρκή μια προσβολή κατά τέτοιων συμφερόντων, ο παραπονούμενος θίγεται εν πάση περιπτώσει όταν, πληρουμένων όλων των άλλων προϋποθέσεων, έχει νομικώς το δικαίωμα προς κίνηση μιας επίσημης διαδικασίας. Αντίθετα προς τη γνώμη της Επιτροπής, το ζήτημα περί του αν η FEDIOL έχει ένα *ουσιαστικό* δικαίωμα λήψεως μέτρων προστασίας λίγη σημασία έχει στο παρόν στάδιο: μια εγγύηση διαδικασίας υφίσταται όταν, προκειμένης λήψεως αποφάσεως κινήσεως διαδικασίας έρευνας, η εξουσία εκτιμήσεως της Επιτροπής δεν πρέπει να είναι διακριτική. Σχετικά, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, στο επίπεδο ήδη της σκοπιμότητας κινήσεως μιας διαδικασίας, μπορεί να λάβει υπόψη τα γενικά συμφέροντα της Κοινότητας, λόγω των επιπτώσεων εμπορικής πολιτικής μιας τέτοιας αποφάσεως, διότι αυτή πρέπει να διαθέτει σχετικά μια εξουσία απεριόριστης πολιτικής εκτιμήσεως.

Πρέπει πάντως να παρατηρηθεί ότι τα *συμφέροντα της Κοινότητας* δεν απαριθμούνται στις διατάξεις του κανονισμού που αφορούν την προκαταρκτική διαδικασία· αναφέρονται μόνο στα άρθρα 11 και 12 του κανονισμού με αναφορά στη λήψη μέτρων αντιντάμπινγκ ή προσωρινών αντισταθμιστικών ή οριστικών. Όπως προκύπτει από το κείμενο του κανονισμού, στο πλαίσιο της προκαταρκτικής διαδικασίας, η Επιτροπή έχει αποκλειστικά την επιλογή μεταξύ του τερματισμού της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 5, αν φρονεί ότι η καταγγελία δεν περιέχει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, ή της κινήσεως της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 7. Το *περιθώριο της εκτιμήσεως* ανά-

1 — Άρθρο 7, παράγραφος 4.

2 — Άρθρο 7, παράγραφος 5.

3 — Άρθρο 7, παράγραφος 6.

γεται επομένως αποκλειστικά στο σημείο του κατά πόσο υφίστανται «επαρκή αποδεικτικά στοιχεία» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού και όχι στο σημείο του κατά πόσο πρέπει ή όχι να κινηθεί η διαδικασία. Εξάλλου, με το ίδιο πνεύμα, τα άρθρα 9, παράγραφος 1, και 10, παράγραφος 6, του κανονισμού, που πραγματεύονται αντίστοιχα το πέρας της διαδικασίας έρευνας και της κινήσεώς της, δεν προβλέπουν καμιά εξουσία εκτιμήσεως για να λαμβάνεται υπόψη το γενικό συμφέρον της Κοινότητας.

Το να λαμβάνεται υπόψη το γενικό συμφέρον της Κοινότητας, από το στάδιο της προκαταρκτικής διαδικασίας, δύσκολα συμβιβάζεται προς *το πνεύμα και το σκοπό* του κανονισμού περί ντάμπινγκ και επιδοτήσεων. Όπως η διαδικασία έρευνας αποβλέπει στο να παρέχεται στην Επιτροπή μια όσο το δυνατόν ακριβή γνώση της υπάξεως πριμοδοτήσεως και της πράγματι γενομένης ζημίας, για να προτείνει εν συνεχεία τη λήψη μέτρων προστασίας, το θέμα του κοινού συμφέροντος δεν μπορεί να προβληθεί, παρά ύστερα από ενδελεχή έρευνα των πραγματικών περιστατικών.

Τέλος, το γεγονός ότι τα κοινοτικά όργανα μπορούν απλώς και σαφώς να τερματίσουν τη διαδικασία σε μεταγενέστερο στάδιο δεν σημαίνει ότι ο θιγόμενος τομέας της παραγωγής δεν έχει κανένα δικαίωμα προς θέσπιση *μέτρων προστασίας*. Έστω κι αν υποτεθεί ότι έτσι έχει το πράγμα, λόγω της διακριτικής ευχέρειας που απολαύουν σχετικά τα κοινοτικά όργανα, αυτό ουδόλως προδικάζει το ζήτημα κατά πόσο οι παραπονούμενοι έχουν δικαίωμα προς κίνηση διαδικασίας έρευνας. Όπως έχει διευκρινίσει η Επιτροπή ειδικότερα κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας, υφίσταται πράγματι, όσον αφορά τις διερευνήσεις, ένας πολύ σαφής διαχωρισμός μεταξύ της ανεπίσημης προκαταρκτικής διαδικασίας και της επίσημης διαδικασίας έρευνας. Ενώ η κίνηση της επίσημης διαδικασίας συνεπάγεται συνήθως μια επί τόπου έρευνα στους οικείους τομείς της παραγωγής και στις τρίτες χώρες, για μια όσο το δυνατό πλήρη πληροφόρηση της Επιτροπής, αυτό δεν συμβαίνει κατά το στάδιο της προκαταρκτικής διαδικασίας. Δεδομένου ότι οι δύο διαδικασίες διαστέλλονται ως προς το σημείο αυτό, οι καταγγέλλοντες διατηρούν ένα δικαίωμα προς τήρηση αυτής της διαδικασίας εγγυήσεως, έστω κι αν είχαν ήδη την ευκαιρία να εκθέσουν τα συμφέροντά τους κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής διαδικασίας.

δ) Κατά τη γνώμη μου, η από 25 Μαΐου 1982 επιστολή πρέπει να χαρακτηριστεί ως μέτρο της Επιτροπής που παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα, τα οποία έχουν θίξει τα συμφέροντα της προσφεύγουσας μεταβάλλοντας τη νομική της κατάσταση. Η εγγύηση μιας αποτελεσματικής νομικής προστασίας μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η παρούσα προσφυγή ακυρώσεως είναι παραδεκτή. Οι καταγγέλλοντες στις κατά των επιδοτήσεων διαδικασίες, αποδέκτες μιας τέτοιας αποφάσεως, πρέπει να έχουν τουλάχιστον τη δυνατότητα όπως αυτή υπόκειται σε έλεγχο από πλευράς αρμοδιότητας της Επιτροπής, τηρήσεως των ουσιωδών τύπων, της ακρίβειας της διαπιστώσεως των περιστατικών και της ελλείψεως καταχρήσεως εξουσίας, σύμφωνα με το άρθρο 173, εδάφιο 2, της συνθήκης.

Το αποτέλεσμα αυτό απορρέει άμεσα από το ίδιο το κοινοτικό δίκαιο, αλλά και από τη νομολογία σας τη σχετική με το παραδεκτό των προσφυγών ακυρώσεως [1] δεν χρειάζεται επομένως να εξεταστεί το επι-

1 — Απόφαση της 15ης Μαρτίου 1967, Société anonyme Cimenteries CBR Cementbedrijven NV και άλλοι κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 8 έως 11/66, Recueil 1967, σ. 93.

κουρικό επιχείρημα της προσφεύγουσας, που συνίσταται στο ότι οι ζημιωθέντες παραγωγοί από τις επιδοτήσεις έπρεπε, όπως συμβαίνει και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, να τους αναγνωρίζεται δικαίωμα προσφυγής, καθόσον η πέμπτη αιτιολογική σκέψη του επίδικου κανονισμού αναφέρει ότι η Κοινότητα οφείλει να λαμβάνει υπόψη την ερμηνεία της GATT (ΓΣΔΕ) και του κώδικά της περί επιδοτήσεων από τους κύριους οικονομικούς εταίρους της.

Καταλήγω στην απόρριψη της ενστάσεως απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή κατά του δικογράφου της Fédération de l'industrie de l'huilerie της ΕΟΚ, περί ακυρώσεως της από 25 Μαΐου 1982 αποφάσεως της Επιτροπής, και, ως προς τα δικαστικά έξοδα που αφορούν την παρούσα φάση της διαδικασίας, να επιβληθούν εις βάρος της Επιτροπής.